

BADANIE OPINII MAŁOPOLAN 2023

Reklamy w przestrzeni
publicznej

Ekonomia społeczna

Kraków 2023

Autor opracowania: Barbara Surmacz

Pełny tytuł: Badanie opinii mieszkańców Małopolski na temat istotnych dla rozwoju regionu obszarów działań samorządu wojewódzkiego

Realizacja badania
techniką CATI
(wspomagany komputerowo
wywiad telefoniczny):

Centrum Badań i Analiz Rynku ASM Sp. z o. o.
ul. Grunwaldzka 5, 99-301 Kutno

Wydawca:

Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
Departament Rozwoju Regionu
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
ul. Wielicka 72A, 30-552 Kraków
tel. (+48) 12 29 90 900, fax (+48) 12 29 926

Opracowanie w wersji elektronicznej dostępne na stronie
www.obserwatorium.malopolska.pl

ISBN: 978-83-67243-29-2

Egzemplarz bezpłatny Przy publikowaniu danych z raportu prosimy o podawanie źródła.

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020.

Rzeczpospolita
Polska

MAŁOPOLSKA

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

SPIS TREŚCI

CEL I ZAKRES BADANIA	4
UWAGI METODOLOGICZNE	4
REKLAMY W PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	6
Wpływ reklam na walory estetyczne krajobrazu	7
Negatywne aspekty reklam w przestrzeni publicznej	8
Nastawienie wobec różnych typów reklam w przestrzeni publicznej.....	11
Wybrane opinie na temat reklam w przestrzeni publicznej.....	13
Kluczowe wnioski z badania	19
EKONOMIA SPOŁECZNA OCZAMI MAŁOPOLAN	21
Styczność z pojęciem „ekonomia społeczna”	21
Skojarzenia z pojęciem „ekonomia społeczna”	22
Styczność z ofertą przedsiębiorstw społecznych.....	23
Korzystanie z oferty przedsiębiorstw społecznych.....	25
Kluczowe wnioski z badania	27
SPIS MAP	28
SPIS TABEL	28
SPIS WYKRESÓW	28

CEL I ZAKRES BADANIA

Głównym celem dwóch **ankietacji w ramach badania opinii mieszkańców Małopolski, przeprowadzonych na przełomie maja i czerwca oraz sierpnia i września 2023 roku** było pozyskanie informacji na temat postrzegania przez społeczność regionalną wybranych aspektów jakości ich życia oraz inicjatyw i przedsięwzięć samorządu województwa małopolskiego.

W niniejszej edycji badania **skupiono uwagę na postrzeganiu reklam w przestrzeni publicznej oraz znajomości usług ekonomii społecznej**. Wyniki przeprowadzonych analiz posłużą **ocenie prowadzonych polityk publicznych** oraz będą przydatne w **identyfikacji punktowych obszarów interwencji** polityki regionalnej.

Wykonanie jednorazowego badania tego typu pozwala uzyskać wynik, którego interpretacja może być utrudniona ze względu na brak odniesienia zarówno do wiedzy zgromadzonej na powyższe tematy w innych regionach kraju, jak i do szeregu wyników w czasie. W związku z tym, że wiarygodność uzyskiwanych wyników badania opinii publicznej wzrasta wraz z liczbą przeprowadzonych edycji, **samorząd województwa małopolskiego podjął decyzję o prowadzeniu tego rodzaju badań cyklicznie, począwszy od 2012 roku**.

Jednym z celów szczegółowych badania było przedstawienie **zróznicowania opinii mieszkańców Małopolski w kontekście ich miejsca zamieszkania w poszczególnych podregionach województwa** (tj. przeprowadzenie analizy z uwzględnieniem poziomu NUTS-3¹). Dzięki temu analiza stanowi istotną wskazówkę do określenia kluczowych wyzwań stojących przed polityką rozwoju w przekroju terytorialnym.

UWAGI METODOLOGICZNE

W ramach badania opinii Małopolan przeprowadzono z mieszkańcami województwa małopolskiego na przełomie maja i czerwca (badanie ankietowe dotyczące ekonomii społecznej) oraz sierpnia i września (badanie ankietowe dotyczące reklam w przestrzeni publicznej) – każdorazowo po **2400 wywiady telefoniczne wspomagane komputerowo** – technika badawcza CATI (n=2400).

Zasięg przestrzenny badania opinii każdorazowo objął teren całego województwa małopolskiego, **z uwzględnieniem wszystkich 6 małopolskich podregionów**, zgodnie z delimitacją przyjętą przez Główny Urząd Statystyczny (GUS), tj.:

- podregion **miasto Kraków**;
- podregion **krakowski** (powiaty: bocheński, krakowski, miechowski, myślenicki, proszowicki, wielicki);
- podregion **nowosądecki** (powiaty: gorlicki, limanowski, nowosądecki, miasto Nowy Sącz);
- podregion **nowotarski** (powiaty: nowotarski, suski, tatrzański);

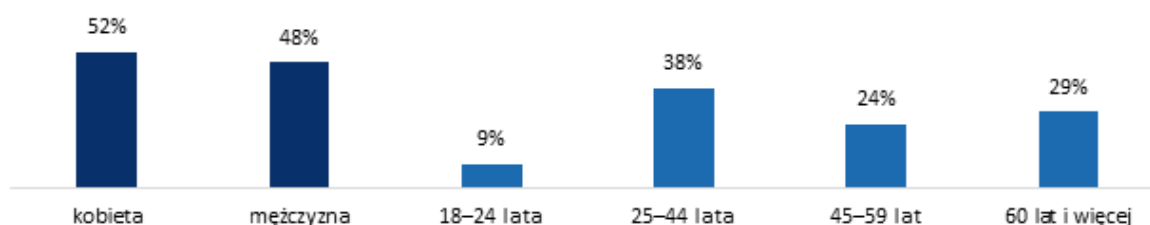
¹ Nomenklatura jednostek terytorialnych wykorzystywana w statystyce zgodnie z wytycznymi Eurostatu.

- podregion **oświęcimski** (powiaty: chrzanowski, olkuski, oświęcimski, wadowicki);
- podregion **tarnowski** (powiaty: brzeski, dąbrowski, tarnowski, miasto Tarnów).

W każdym z wymienionych powyżej obszarów terytorialnych wielkość próby badawczej wyniosła **co najmniej 400 respondentów**. Dobór próby badawczej został dokonany na podstawie zarówno operatu telefonów stacjonarnych (25%), jak i telefonów komórkowych (75%) i miał charakter **doboru losowego warstwowego**.

W badaniach ankietowych wzięło udział każdorazowo 2400 mieszkańców powyżej 18. roku życia. W przekroju na płeć **niewielki odsetek ankietowanych stanowiły kobiety – 52%** w porównaniu do mężczyzn – 48%. Pod względem wieku **najliczniejszą grupę stanowili Małopolanie w wieku 25–44 lata (38%)**. W dalszej kolejności znaleźli się respondenci w wieku: powyżej 60 lat (29%), 45–59 lat (24%) oraz 18–24 lata (9%).

WYKRES 1. Płeć i wiek respondentów według cech społeczno-demograficznych (n=2400)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

W ramach badania ankietowego przeprowadzonego na przełomie maja i czerwca respondentów z obszarów miejskich było o 10 p. p. więcej niż mieszkańców wsi (tj. 55% vs. 45%). Z kolei w badaniu zrealizowanym na przełomie sierpnia i września respondentów z obszarów miejskich było o 12 p. p. więcej niż mieszkańców wsi (tj. 56% vs. 44%).

REKLAMY W PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Ochrona estetyki krajobrazu, walka z wszechobecnymi reklamami oraz działania na rzecz poprawy **ładu** zagospodarowania przestrzennego należą do **jednych z zadań samorządów lokalnych**.

W odpowiedzi na **narastający od wielu lat problem nadmiernej ilości reklam w przestrzeni publicznej**, 11 września 2015 r. weszła w życie ustawa z dnia 25 kwietnia 2015 r. *o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu* (Dz.U. z 2015 r. poz. 774), zwana „ustawą krajobrazową”. Ustawa ta dokonała nowelizacji wielu przepisów, w tym ustawy dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*.

Na podstawie rządowej „ustawy krajobrazowej” **samorządy gminne uzyskały zarówno nowe kompetencje, jak i nowe narzędzie**, pozwalające na wprowadzenie na terenie swojej gminy **uchwały w sprawie lokalizacji reklam, obiektów małej architektury i ogrodzeń** (tzw. „uchwały reklamowej”, zwanej też „uchwałą krajobrazową”).

Uchwała reklamowa jest odpowiedzią na pogłębiający się problem zaśmiecania przestrzeni chaotycznie rozmieszczonymi reklamami. Jej celem jest ochrona krajobrazu miasta bądź gminy oraz ustalenie **zasad i warunków sytuowania** na terenie danej jednostki terytorialnej:

- obiektów małej architektury,
- tablic reklamowych,
- urządzeń reklamowych,
- ogrodzeń.

Dodatkowo uchwała reklamowa może w zakresie wspomnianych obiektów, tablic, urządzeń i ogrodzeń doprecyzowywać ich **gabaryty, standardy jakościowe czy też rodzaje materiałów budowlanych z jakich mogą być wykonane**. W świetle danej uchwały, rada gminy ma zatem kompetencje, aby ustanowić, **jakie parametry ma spełniać reklama w przestrzeni publicznej (tzw. reklama outdoorowa)**. Przyjęcie uchwały reklamowej jest podstawą poboru przez samorządy gmin tzw. opłaty reklamowej.

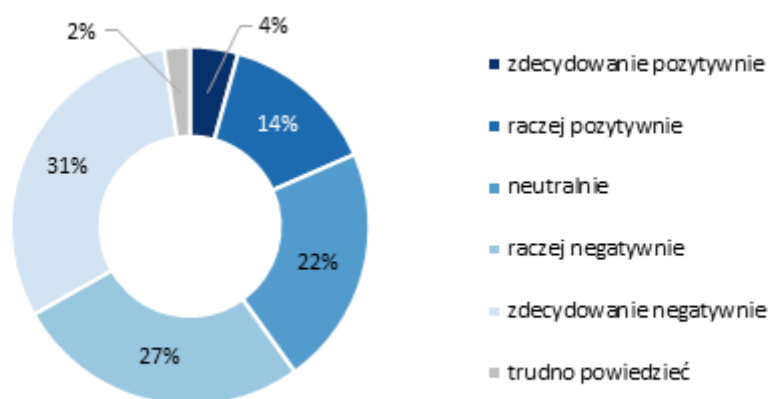
Uchwała reklamowa jako akt prawa miejscowego nie jest obowiązkowa – to od gminy zależy, czy ją sporządzi. Najważniejszym celem uchwały reklamowej jest wprowadzenie **narzędzi umożliwiających skuteczniejszą ochronę krajobrazu**. Jest odpowiedzią na pogłębiający się problem chaotycznie rozmieszczanych na terenie jednostek terytorialnych reklam, a tym samym zaburzania **estetyki lokalnego krajobrazu**².

² A. Fogel, *Uchwała reklamowa. Przewodnik dla gmin*, <http://samorząd.nid.pl/wp-content/uploads/2018/01/a-fogel-uchwala-reklamowa-przewodnik-dla-gmin-3.pdf> [dostęp: 11.10.2023]

Wpływ reklam na walory estetyczne krajobrazu

Aż **58%** z 2400 badanych Małopolan³ wskazało, że reklamy umieszczane w przestrzeni publicznej **wpływają negatywnie na odbiór krajobrazu i jego walory estetyczne** (w tym niemal 1/3 wyraziła swoje zdanie w sposób zdecydowany).

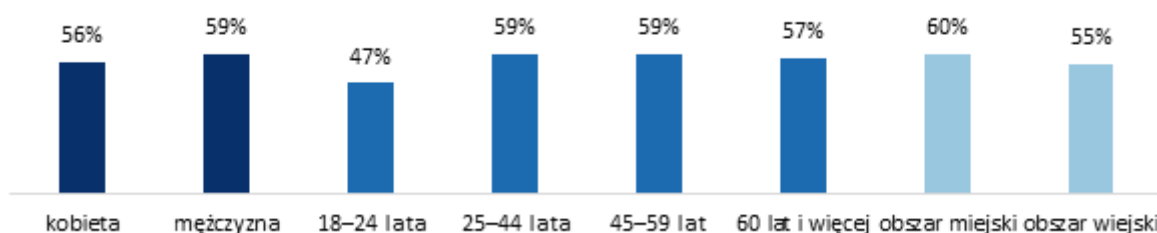
WYKRES 2. Jak Pana/i zdaniem reklamy umieszczane w przestrzeni publicznej wpływają na odbiór krajobrazu i jego walory estetyczne? (n=2400)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Nieco **bardziej negatywne nastawienie do reklam umieszczanych w przestrzeni publicznej wykazywali mieszkańcy miast (60%), mężczyźni (59%) oraz osoby z przedziału wiekowego 25–59 lat (59%)**. Najwięcej wskazań pozytywnych odnotowano z kolei wśród najmłodszych ankietowanych (w wieku 18–24 lata) – 27% (tj. o 11 p. p. więcej niż w przypadku osób w wieku 45–59 lat).

WYKRES 3. Jak Pana/i zdaniem reklamy umieszczane w przestrzeni publicznej wpływają na odbiór krajobrazu i jego walory estetyczne – odsetek wskazań negatywnych a cechy społeczno-demograficzne (n=2400)

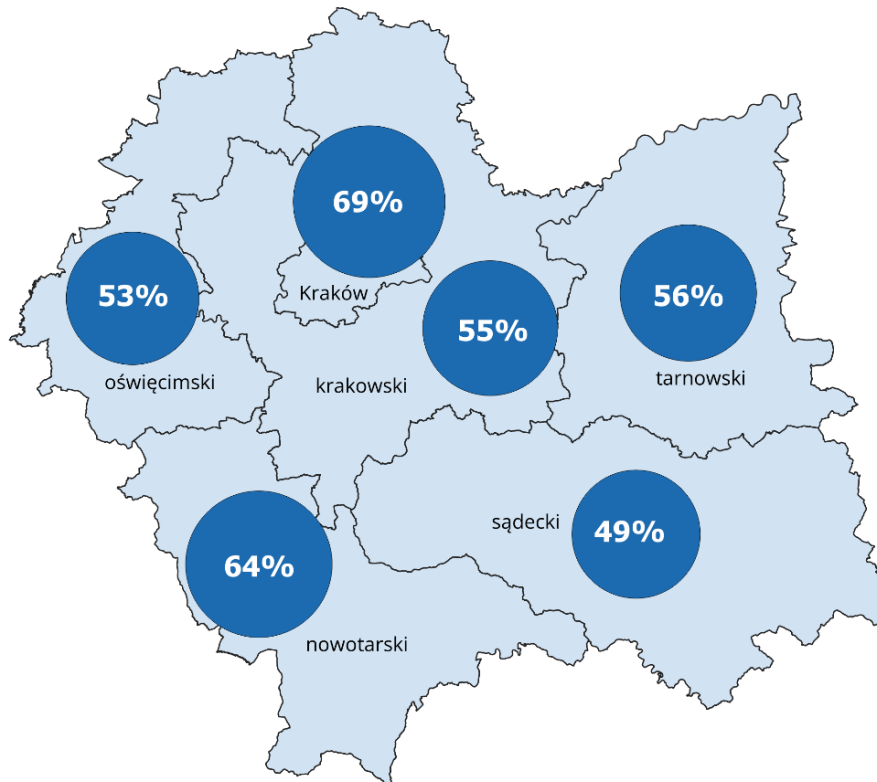

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Mając na uwadze podregion zamieszkania, **mieszkańcy Krakowa częściej niż pozostali respondenci wskazywali na negatywny wpływ reklam umieszczanych w przestrzeni publicznej na walory estetyczne krajobrazu – 69%**. Dla porównania odsetek wskazań negatywnych wśród mieszkańców podregionu nowosądeckiego był aż o 20 p. p. mniejszy.

³ Więcej o próbie badawczej w rozdziale „Uwagi metodologiczne”.

MAPA 1. Jak Pana/i zdaniem reklamy umieszczone w przestrzeni publicznej wpływają na odbiór krajobrazu i jego walory estetyczne – odsetek wskazań negatywnych a podregion zamieszkania (n=2400)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Negatywne aspekty reklam w przestrzeni publicznej

Małopolanie zapytani o to, **co nie podoba im się w reklamach** umieszczanych na terenie gminy, **najczęściej wskazywali na niedopasowanie do architektury budynku, otoczenia – 65% oraz rozpraszanie uwagi (wzdłuż dróg, skrzyżowań) – 63%**. Niemal **60% ankietowanych zadeklarowało także, że niekorzystne jest, kiedy na terenie ich jednostki terytorialnej znajduje się zbyt duża liczba reklam.**

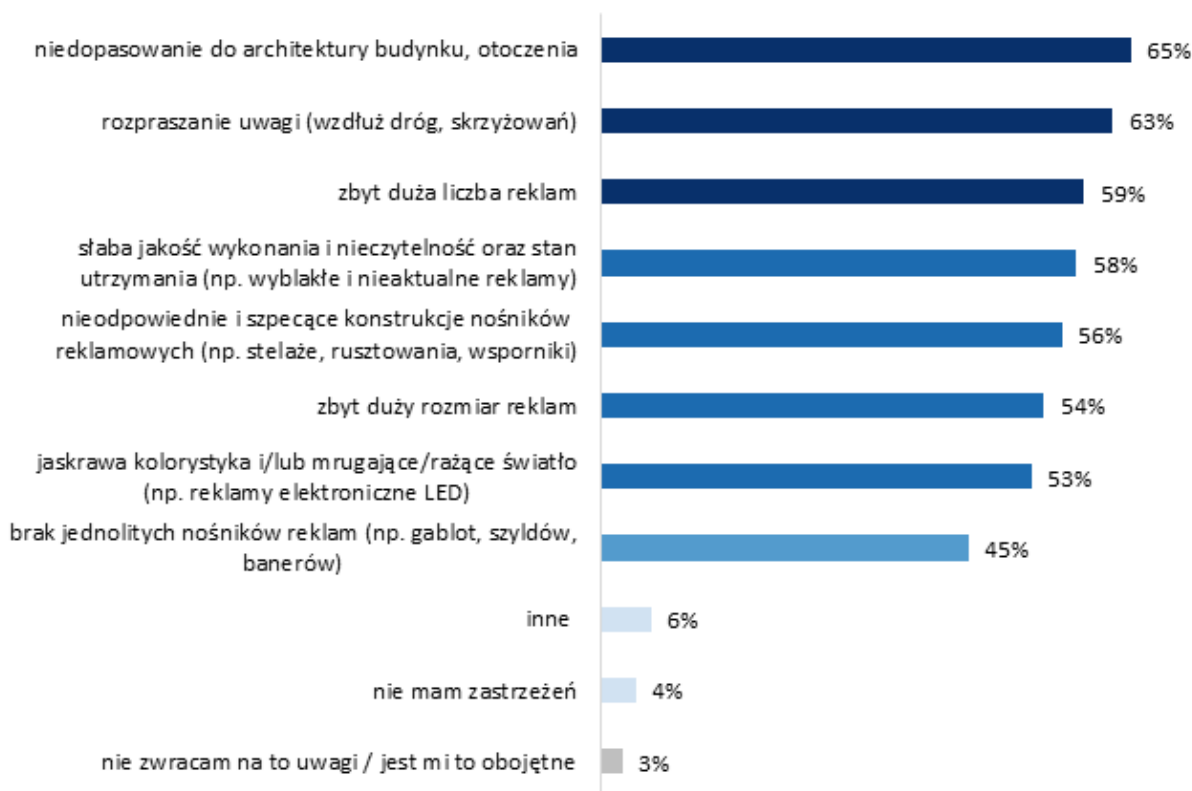
W ramach wskazań o charakterze „inne” najczęściej padały takie wskazania jak:

- treść i forma reklam – nachalne, ideologiczne, wulgarne,
- za dużo reklam wyborczych/politycznych,
- lokalizacja/umiejscowienie,
- zasłanianie widoków/krajobrazu.

Odpowiedź „nie mam zastrzeżeń” wskazało jedynie **4%** respondentów.

WYKRES 4. Co nie podoba się Panu/i w reklamach umieszczanych na terenie Pana/i gminy? (n=2400)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Niedopasowanie reklam do architektury budynku lub otoczenia częściej podkreślali mieszkańcy Krakowa (72% vs. 61% wśród mieszkańców z podregionu oświęcimskiego), osoby w wieku 25–44 lata (68% vs. 59% wśród najmłodszych ankietowanych) oraz mieszkańcy miast (67% vs. 62% wśród mieszkańców wsi).

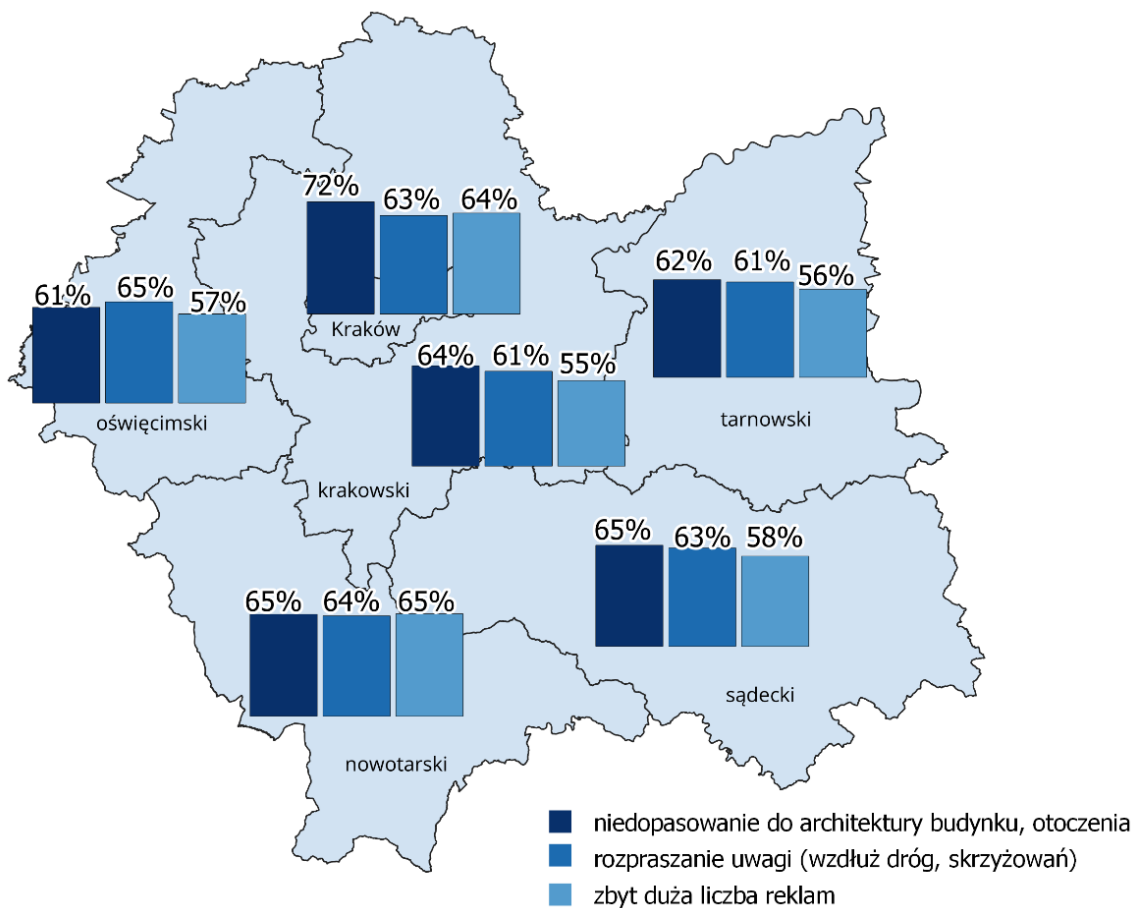
Na zbyt dużą liczbę reklam jako czynnik problematyczny częściej wskazywali mieszkańcy podregionu nowotarskiego i Krakowa (odpowiednio 65% i 64% vs. 55% wśród mieszkańców podregionu krakowskiego), osoby w wieku 25-44 lata (63% vs. 56% wśród Małopolan w wieku 18-24 lata) oraz mieszkańcy miast (61% vs. 57% wśród mieszkańców wsi).

TABELA 1. Trzy najczęściej wskazywane czynniki problematyczne w kontekście reklam umieszczanych na terenie gminy a cechy społeczno-demograficzne (n=2400)

	Niedopasowanie do architektury budynku, otoczenia	Rozpraszanie uwagi (wzdłuż dróg, skrzyżowań)	Zbyt duża liczba reklam
kobieta	64%	63%	59%
mężczyzna	65%	62%	59%
18–24 lata	59%	52%	56%
25–44 lata	68%	61%	63%
45–59 lat	67%	66%	57%
60 lat i więcej	61%	65%	57%
obszar miejski	67%	61%	61%
obszar wiejski	62%	65%	57%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

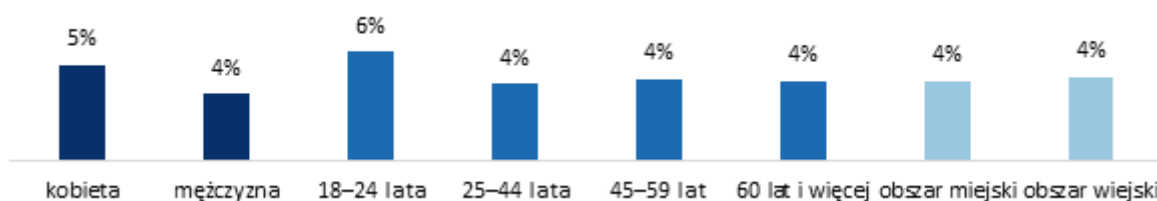
MAPA 2. Trzy najczęściej wskazywane czynniki problematyczne w kontekście reklam umieszczanych na terenie gminy a podregion zamieszkania (n=2400)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Odpowiedź „nie mam zastrzeżeń” częściej była deklarowana przez mieszkańców podregionu nowosądeckiego (7% vs. 3% wśród mieszkańców Krakowa i podregionu nowotarskiego) oraz osoby w wieku 18–24 lata (6%).

WYKRES 5. Brak zastrzeżeń wobec reklam umieszczanych na terenie gminy a cechy społeczno-demograficzne (n=2400)

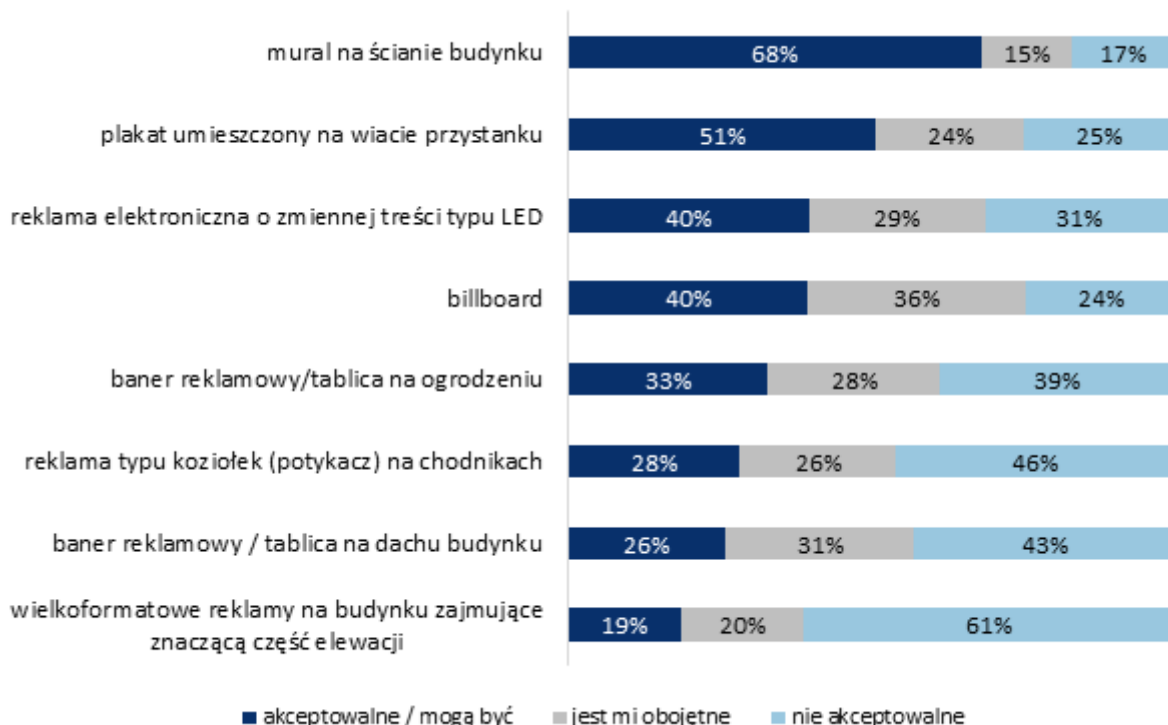
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Nastawienie wobec różnych typów reklam w przestrzeni publicznej

W świetle wyników **Małopolskie w największym stopniu akceptują reklamę w formie muralu na ścianie budynku – aż 2/3 respondentów miało do niej pozytywny stosunek**. Ponad połowa ankietowanych jest również skłonna zaakceptować plakaty umieszczane na wiacie przystanku, a 40% jest przychylna reklamom elektronicznym o zmiennej treści typu LED oraz billboardom.

Formą reklamy, którą **w najmniejszym stopniu akceptują** mieszkańcy regionu jest **wielkoformatowa reklama na budynku zajmująca znaczącą część elewacji – aż 61% z nich wskazało odpowiedź „nieakceptowalne”**.

WYKRES 6. Jak postrzega Pan/i różne rodzaje reklam? (n=2400)

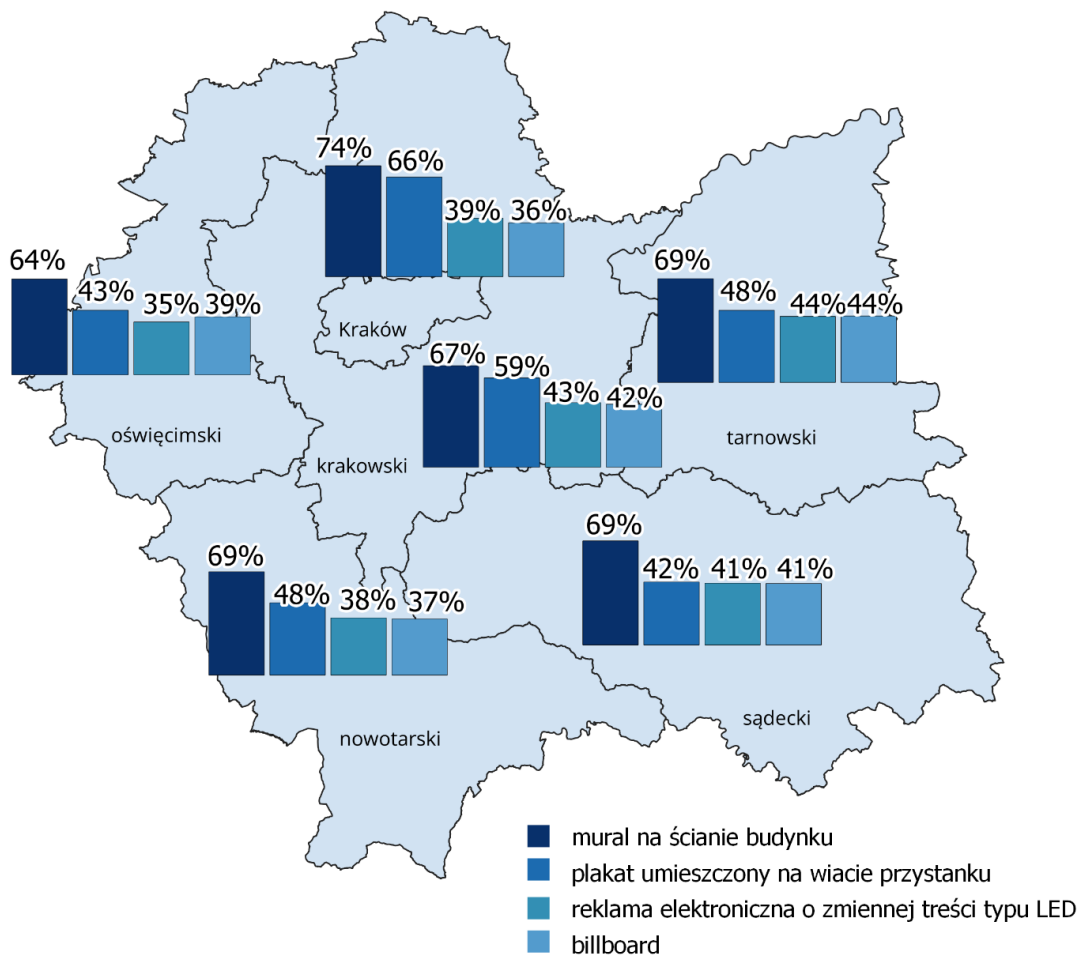

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

TABELA 2. Rodzaje reklam najchętniej akceptowanych przez Małopolan a cechy społeczno-demograficzne (n=2400)

	Mural na ścianie budynku	Plakat umieszczony na wiacie przystanku	Reklama elektroniczna o zmiennej treści typu LED	Billboard
kobieta	70%	52%	38%	40%
mężczyzna	67%	49%	42%	39%
18–24 lata	59%	52%	42%	42%
25–44 lata	66%	52%	40%	40%
45–59 lat	72%	51%	38%	43%
60 lat i więcej	72%	49%	41%	37%
obszar miejski	70%	54%	39%	39%
obszar wiejski	66%	47%	41%	41%

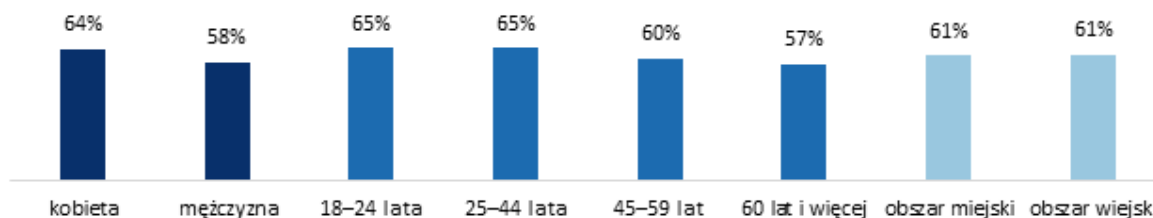
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

MAPA 3. Rodzaje reklam najchętniej akceptowanych przez Małopolan a podregion zamieszkania (n=2400)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

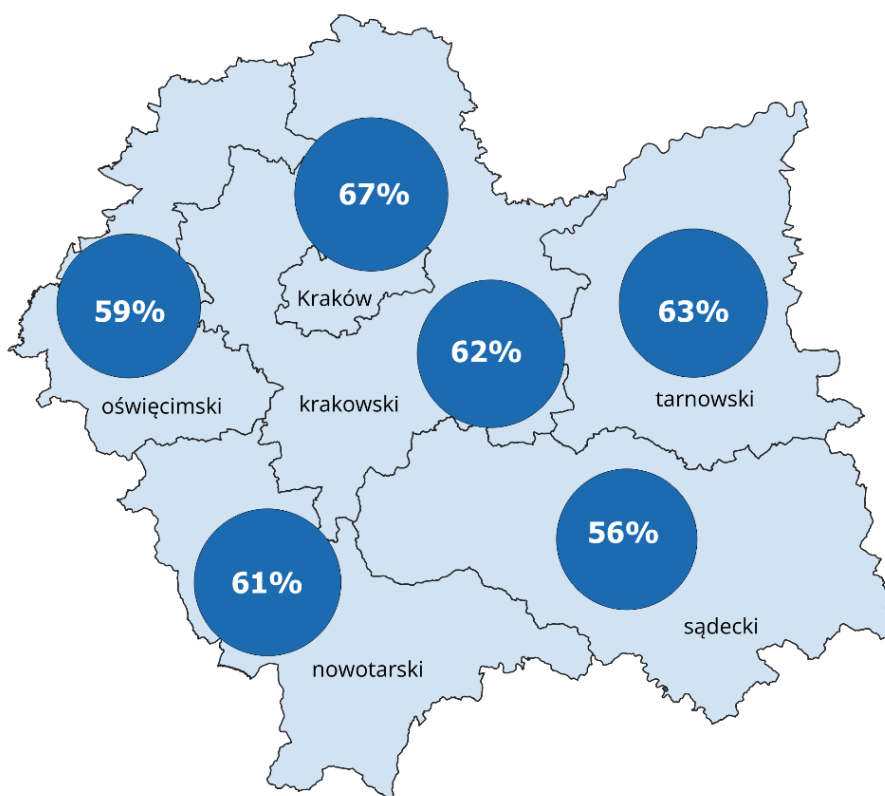
Więszym brakiem akceptacji dla wielkoformatowych reklam na budynku zajmujących znaczącą część elewacji wykazują się mieszkańcy Krakowa – 67% (vs. 56% wśród mieszkańców podregionu nowosądeckiego), respondenci młodzi w wieku 18–44 lata – 65% oraz kobiety – 64%.

WYKRES 7. Brak akceptacji dla wielkoformatowych reklam na budynku zajmujących znaczącą część elewacji a cechy społeczno-demograficzne (n=2400)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

MAPA 4. Brak akceptacji dla wielkoformatowych reklam na budynku zajmujących znaczącą część elewacji a podregion zamieszkania (n=2400)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wybrane opinie na temat reklam w przestrzeni publicznej

Aż 9 na 10 ankietowanych jest zdania, że reklamy cyfrowe (wyświetlacze, ekrany) powinny podlegać ograniczeniom od strony natężenia światła, formatu i koloru (w tym ponad 60% podkreślało to

w sposób zdecydowany). Podobną sytuację odnotowano w przypadku stwierdzenia, że **reklamy powinny się wykluczyć z rejonu skrzyżowań, ponieważ stanowią zagrożenie w ruchu drogowym – 89% oraz, że należy wprowadzić ściśle określone zasady umieszczania reklam i szyldów w przestrzeni publicznej – 89%.**

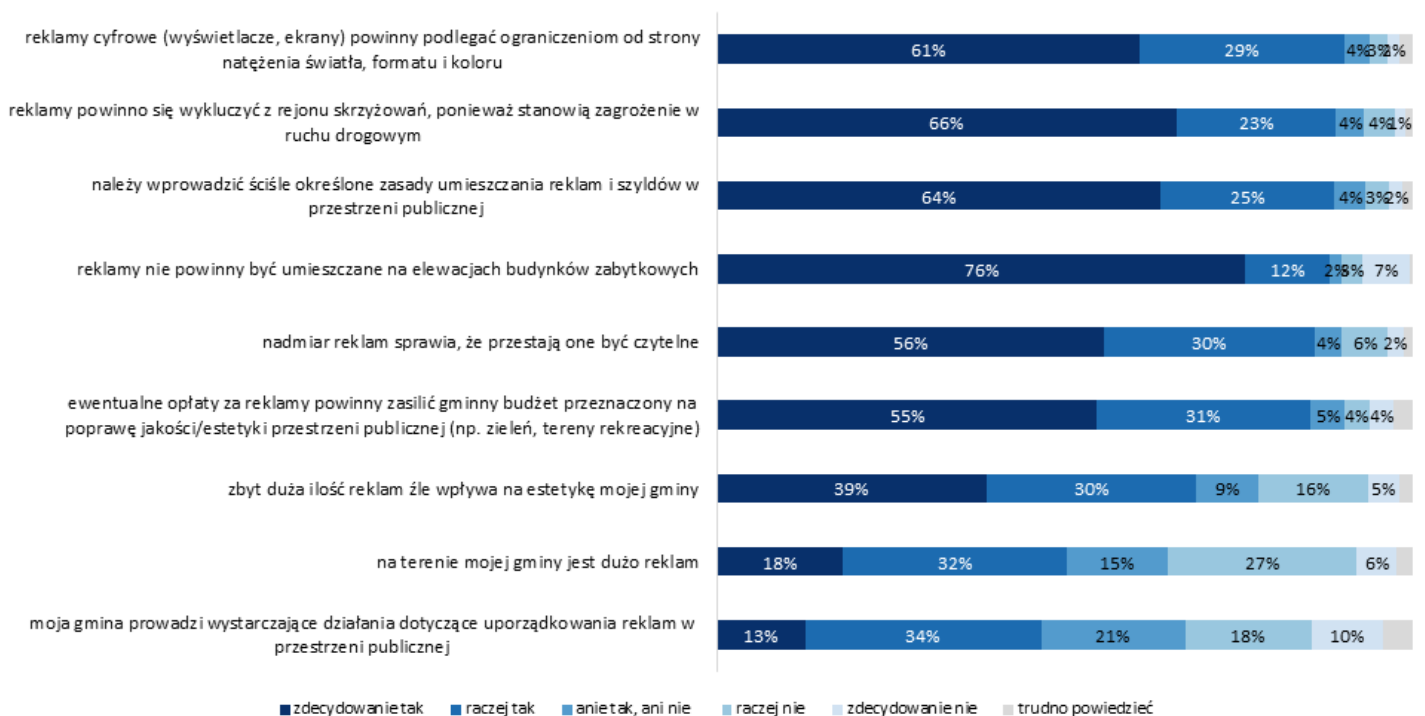
Spory odsetek badanych Małopolan (tj. 86%) wskazał, że ewentualne opłaty za reklamy powinny zasilić gminny budżet przeznaczony na poprawę jakości/estetyki przestrzeni publicznej (np. zieleni, tereny rekreacyjne).

Niemal 7 na 10 ankietowanych wskazało, że zbyt duża ilość reklam źle wpływa na estetykę jego gminy, jednocześnie ze stwierdzeniem, że „na terenie mojej gminy jest dużo reklam” zgodziła się dokładnie połowa ankietowanych.

Mniej niż połowa badanych Małopolan jest zdania, że ich gmina prowadzi wystarczające działania dotyczące uporządkowania reklam w przestrzeni publicznej – 47%. Odpowiedź „zdecydowanie nie” wskazał w tym przypadku co dziesiąty respondent.

O tym, że reklamy powinny się wykluczyć z rejonu skrzyżowań, ponieważ stanowią zagrożenie w ruchu drogowym, bardziej są przekonani seniorzy (95%), kobiety (92%), mieszkańcy podregionu nowotarskiego i oświęcimskiego (po 92%) oraz mieszkańcy wsi (90%).

WYKRES 8. Proszę wskazać, na ile zgadza się Pan/i z następującymi opiniami na temat reklam (n=2400)

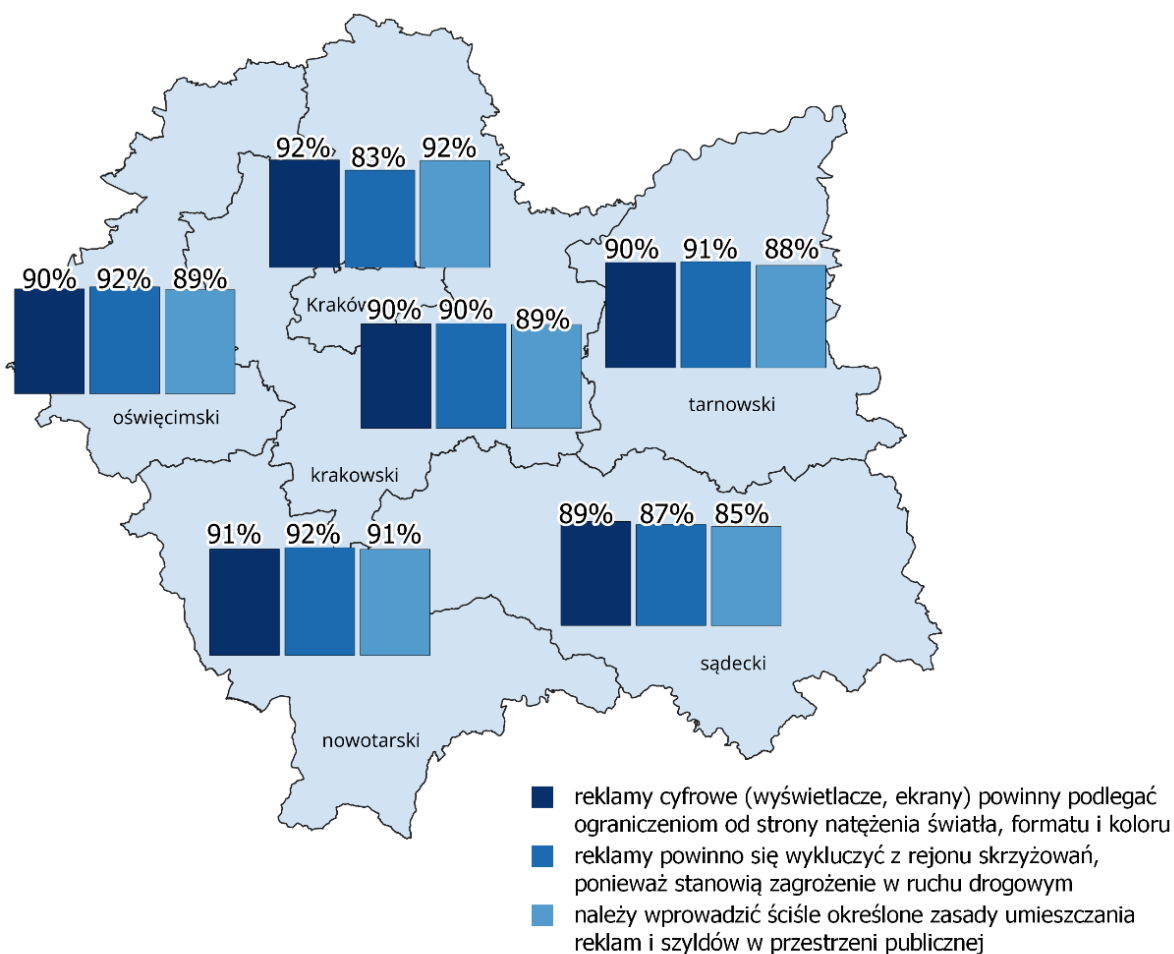
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

TABELA 3. Trzy najczęściej wskazywane stwierdzenia odnośnie reklam w przestrzeni publicznej a cechy społeczno-demograficzne (suma wskazań „zdecydowanie tak” i „raczej tak”) (n=2400)

	Reklamy cyfrowe (wyświetlacze, ekrany) powinny podlegać ograniczeniom od strony natężenia światła, formatu i koloru	Reklamy powinny się wykluczyć z rejonu skrzyżowań, ponieważ stanowią zagrożenie w ruchu drogowym	Należy wprowadzić ściśle określone zasady umieszczania reklam i szyldów w przestrzeni publicznej
kobieta	91%	92%	90%
mężczyzna	89%	86%	88%
18–24 lata	94%	82%	86%
25–44 lata	92%	85%	90%
45–59 lat	91%	91%	91%
60 lat i więcej	86%	95%	86%
obszar miejski	89%	88%	89%
obszar wiejski	92%	90%	89%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

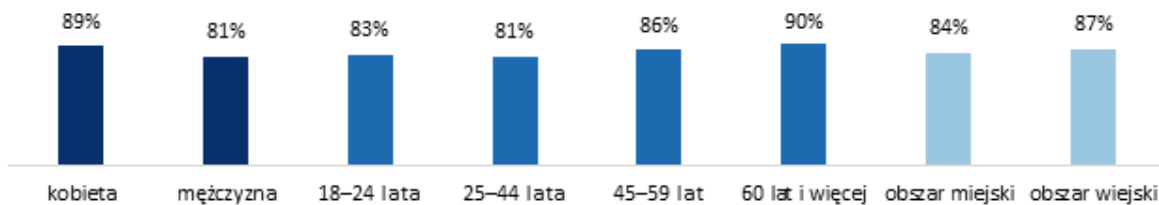
MAPA 5. Trzy najczęściej wskazywane stwierdzenia odnośnie reklam w przestrzeni publicznej a podregion zamieszkania (suma wskazań „zdecydowanie tak” i „raczej tak”) (n=2400)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

O tym, że ewentualne **opłaty za reklamy powinny zasilić gminny budżet przeznaczony na poprawę jakości/estetyki przestrzeni publicznej** (np. zielen, tereny rekreacyjne) **częściej są przekonani seniorzy (90%), kobiety (89%), mieszkańcy podregionu nowosądeckiego (89%) oraz mieszkańcy wsi (87%).**

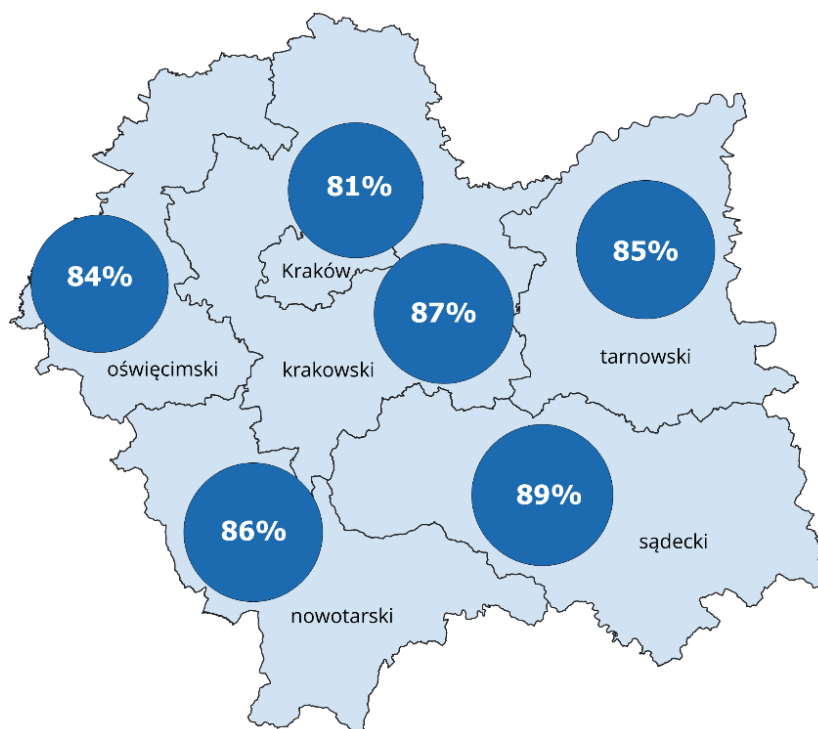
WYKRES 9. Odsetek wskazań pozytywnych dla „opłaty za reklamy powinny zasilić gminny budżet przeznaczony na poprawę jakości/estetyki przestrzeni publicznej (np. zielen, tereny rekreacyjne)” a cechy społeczno-demograficzne (n=2400)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

W świetle danych, mieszkańcy Krakowa nieco rzadziej niż pozostali respondenci deklarowali, że opłaty za reklamy powinny zasilić gminny budżet przeznaczony na poprawę jakości/estetyki przestrzeni publicznej (np. zielen, tereny rekreacyjne) – 81% (tj. o 8 p. p. mniej niż mieszkańcy podregionu nowosądeckiego). Być może wynika to z faktu, że krakowianie już teraz obserwują na terenie miasta liczne działania i przedsięwzięcia mające na celu podwyższenie jakości przestrzeni publicznej, w tym terenów zielonych.

MAPA 6. Odsetek wskazań pozytywnych dla „opłaty za reklamy powinny zasilić gminny budżet przeznaczony na poprawę jakości/estetyki przestrzeni publicznej (np. zielen, tereny rekreacyjne)” a podregion zamieszkania (n=2400)

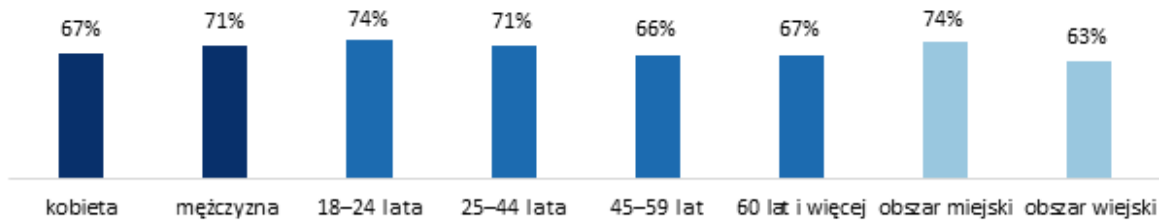

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

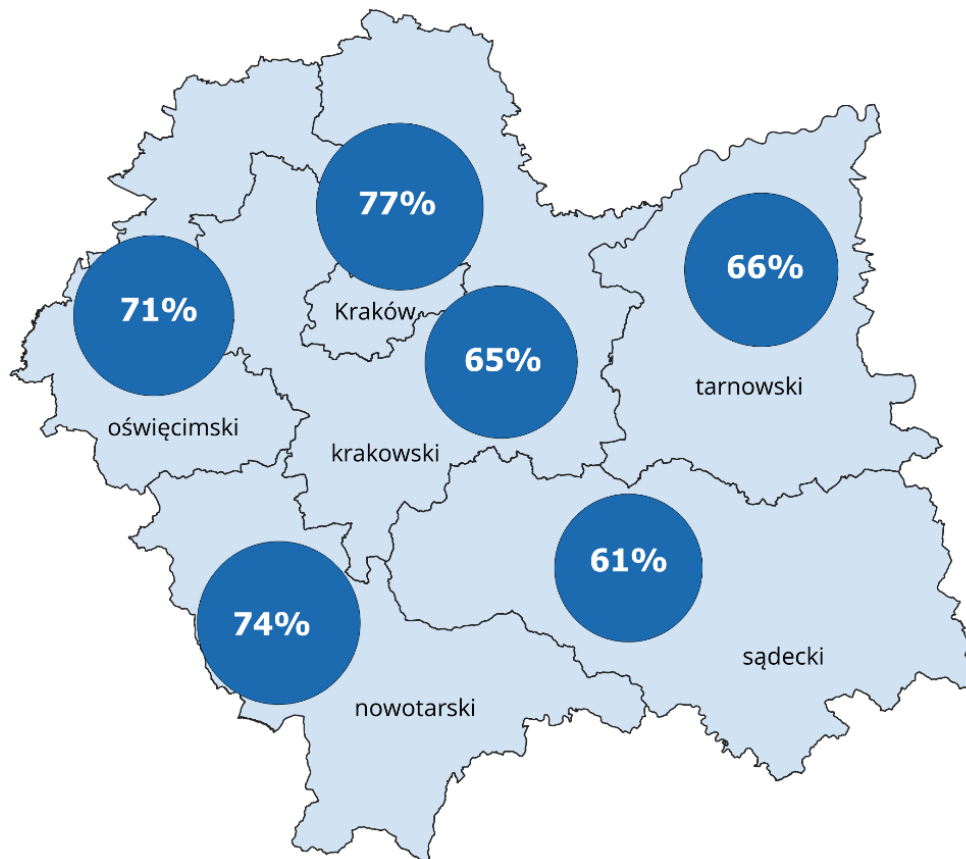
Najmłodszy respondenci (w wieku 18–24 lata) oraz mieszkańcy miast częściej niż pozostali są przekonani o tym, że zbyt duża ilość reklam źle wpływa na estetykę mojej gminy (obie grupy po 74%). W przekroju na podregion zamieszkania, **opinię tę częściej wyrażali mieszkańcy Krakowa – 77%** (tj. aż o 16 p. p. więcej niż w przypadku mieszkańców podregionu nowosądeckiego).

WYKRES 10. Odsetek wskazań pozytywnych dla „zbyt duża ilość reklam źle wpływa na estetykę mojej gminy” a cechy społeczno-demograficzne (n=2400)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

MAPA 7. Odsetek wskazań pozytywnych dla „zbyt duża ilość reklam źle wpływa na estetykę mojej gminy” a podregion zamieszkania (n=2400)

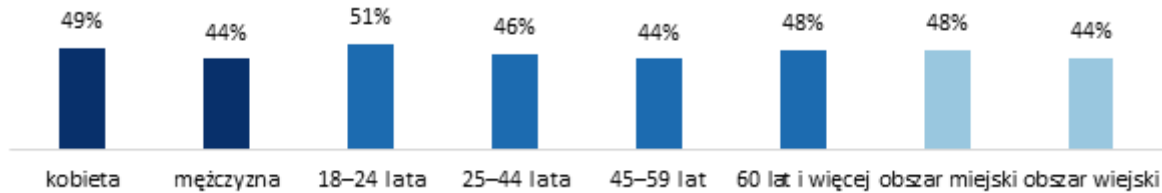

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

O tym, że zamieszkiwana gmina prowadzi wystarczające działania dotyczące uporządkowania reklam w przestrzeni publicznej, częściej są przekonani mieszkańcy Krakowa – 61% (tj. aż o 22 p. p. więcej niż w przypadku mieszkańców podregionu nowotarskiego) **oraz mieszkańcy miast ogółem –**

48% (vs. 44% wśród mieszkańców wsi). W przekroju na wiek, częściej odpowiedzi pozytywnej w tym względzie udzielały osoby w wieku 18–24 lata – 51%.

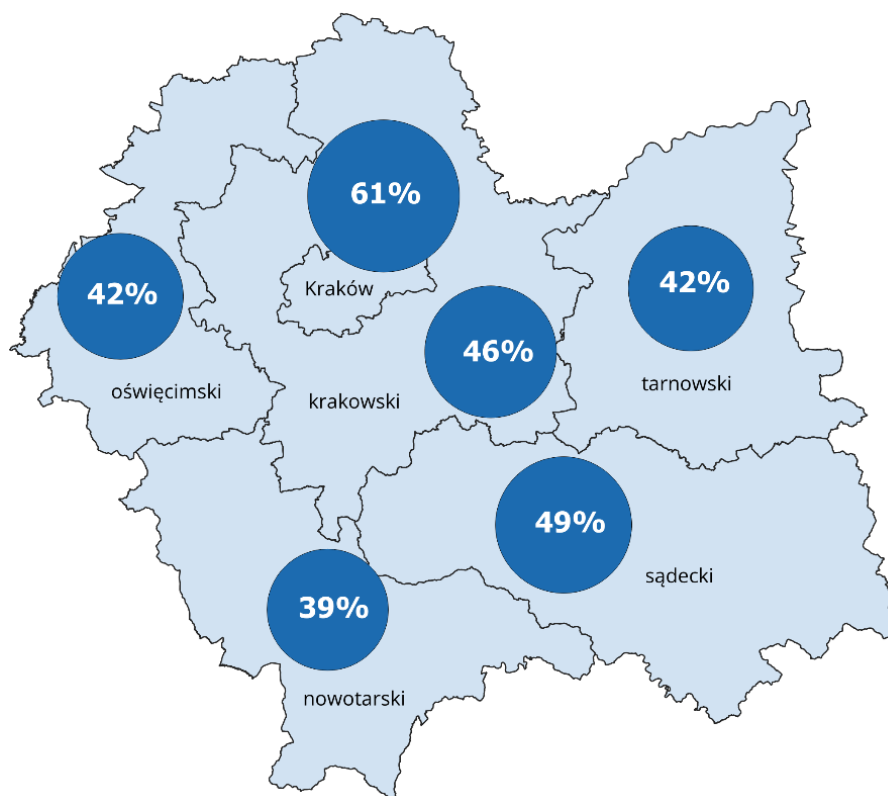
WYKRES 11. Odsetek wskazań pozytywnych dla „moja gmina prowadzi wystarczające działania dotyczące uporządkowania reklam w przestrzeni publicznej” a cechy społeczno-demograficzne (n=2400)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Mieszkańcy Krakowa częściej niż respondenci z pozostałej części regionu wskazywali, że ich miasto prowadzi wystarczające działania dotyczące uporządkowania reklam w przestrzeni publicznej. Warto podkreślić, że w lipcu 2022 roku na terenie Krakowa zakończył się dwuletni okres na dostosowanie tablic i urządzeń reklamowych zgodnie z lokalną uchwałą reklamową (krajobrazową), która weszła w życie w lipcu 2020 roku. Na przestrzeni tego okresu badana była na terenie miasta zgodność wskazanych form reklam w przestrzeni publicznej z wytycznymi zawartymi w uchwale. Wydział Architektury i Urbanistyki Urzędu Miasta w Krakowie oraz Zarządu Dróg Miasta Krakowa (odpowiadający za reklamy w pasie drogowym) prowadzą na bieżąco działania w celu weryfikacji istniejących nośników reklamowych i doinformowania inwestorów na temat niezgodnych parametrów reklam. Przedsiębiorcy zainteresowani sytuowaniem reklam na terenie Krakowa mają obowiązek sprawdzać, jaka forma i gabaryt nośnika reklamowego są dozwolone w danej strefie. Dane pokazują, że krakowianie dostrzegają korzystne zmiany, jakie zaszły w tym względzie na terenie ich miasta.

MAPA 8. Odsetek wskazań pozytywnych dla „moja gmina prowadzi wystarczające działania dotyczące uporządkowania reklam w przestrzeni publicznej” a podregion zamieszkania (n=2400)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Kluczowe wnioski z badania

- **58% badanych Małopolan wskazało, że reklamy umieszczane w przestrzeni publicznej wpływają negatywnie na odbiór krajobrazu i jego walory estetyczne.**
- **Mieszkańcy Krakowa częściej niż pozostali respondenci wskazywali na negatywny wpływ reklam umieszczanych w przestrzeni publicznej na walory estetyczne krajobrazu – 69%.**
- Małopolanie zapytani o to **co nie podoba im się w reklamach** umieszczanych na terenie gminy, **najczęściej wskazywali na niedopasowanie do architektury budynku, otoczenia - 65%** oraz rozpraszanie uwagi (wzdłuż dróg, skrzyżowań) – 63%.
- **Niedopasowanie reklam do architektury budynku lub otoczenia, częściej podkreślali mieszkańcy Krakowa** (72% vs. 61% wśród mieszkańców z podregionu oświęcimskiego).
- **Największy poziom akceptacji odnotowano w przypadku reklam w formie muralu na ścianie budynku – 68%.** Ponad połowa respondentów akceptuje także reklamy w formie plakatu umieszczonego na wiacie przystanku.
- **Małopolanie najmniej przychylnie są nastawieni do wielkoformatowych reklam na budynku zajmujących znaczną część elewacji – 19%.**
- **Aż 9 na 10 ankietowanych jest zdania, że reklamy cyfrowe powinny podlegać ograniczeniom** od strony natężenia światła, formatu i koloru (ponad 60% w sposób zdecydowany).

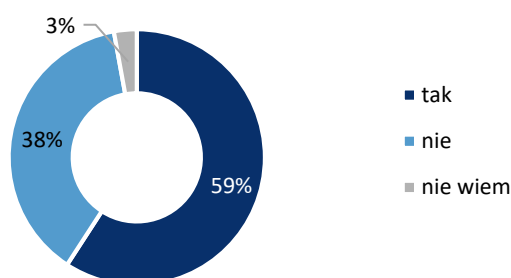
-
- **86% respondentów wskazało, że ewentualne opłaty za reklamy powinny zasilić gminny budżet przeznaczony na poprawę jakości/estetyki przestrzeni publicznej** (np. zieleń, tereny rekreacyjne).
  - **Niemal 7 na 10 ankietowanych wskazało, że zbyt duża ilość reklam źle wpływa na estetykę jego gminy**, jednocześnie ze stwierdzeniem, że „na terenie mojej gminy jest dużo reklam” zgodziła się dokładnie połowa ankietowanych.
  - **Mniej niż połowa badanych jest zdania, że ich gmina prowadzi wystarczające działania dotyczące uporządkowania reklam w przestrzeni publicznej – 47%**. Odpowiedź „zdecydowanie nie” wskazał co dziesiąty respondent.
  - **O tym, że gmina prowadzi wystarczające działania dotyczące uporządkowania reklam w przestrzeni publicznej, częściej są przekonani mieszkańcy Krakowa – 61%** (tj. o 22 p. p. więcej niż w przypadku mieszkańców podregionu nowotarskiego).

EKONOMIA SPOŁECZNA OCZAMI MAŁOPOLAN

Styczność z pojęciem „ekonomia społeczna”

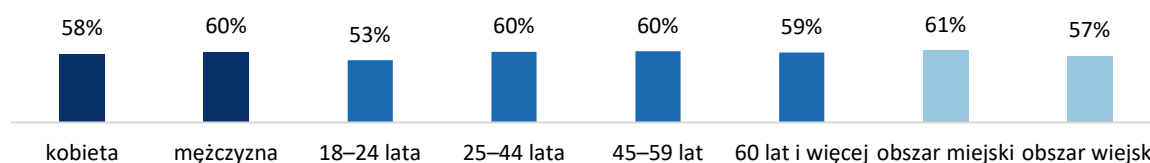
Niemal 60% badanych Małopolan spotkało się z pojęciem „ekonomia społeczna”. W porównaniu do średniej, najrzadziej z tym terminem zetknęli się respondenci z najmłodszej grupy wiekowej (18–24 lata) – 53%, oraz mieszkańcy podregionu nowotarskiego (55%).

WYKRES 12. Czy spotkał/a się Pan/i kiedykolwiek z pojęciem „ekonomia społeczna”? (n=2400)

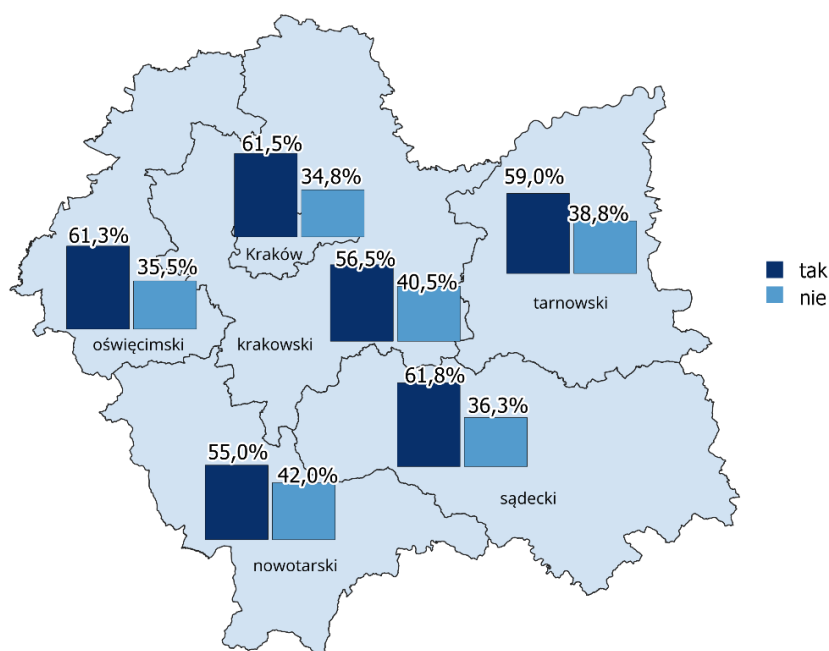
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

WYKRES 13. Czy spotkał/a się Pan/i kiedykolwiek z pojęciem „ekonomia społeczna” a wybrane cechy społeczno-demograficzne? (n=2400)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

MAPA 9. Czy spotkał/a się Pan/i kiedykolwiek z pojęciem „ekonomia społeczna” a podregion zamieszkania? (n=2400)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Skojarzenia z pojęciem „ekonomia społeczna”

Małopolanie deklarujący styczność z pojęciem „ekonomia społeczna” **najczęściej kojarzą ją z przedsiębiorczością (40%) oraz z rozwojem lokalnym (36%)**. Zdecydowanie najmniejszy odsetek respondentów myśli o niej w kategoriach zarówno produktów unikatowych (4%), jak i produktów/usług niższej jakości (4%).

WYKRES 14. Z czym najbardziej kojarzy się Panu/i „ekonomia społeczna”? (n=1420)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wśród pojedynczych wskazań w ramach kategorii „inne” padały takie skojarzenia jak: z organizacjami pozarządowymi, z poprawą bytu ludzi, z pomocą ludziom, z integracją społeczną/zawodową czy z działalnością społeczną ogółem.

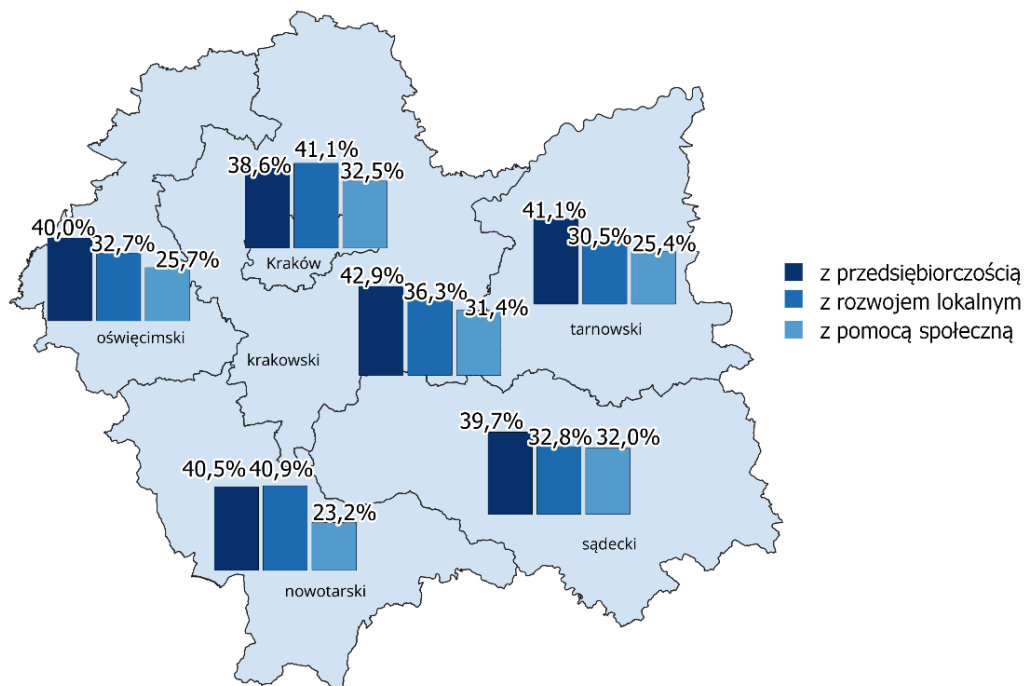
Skojarzenia z przedsiębiorczością oraz pomocą społeczną częściej na tle pozostałych grup deklarowały osoby w wieku 18–24 lata (odpowiednio 45% i 35%). Z rozwojem lokalnym częściej kojarzą ekonomię społeczną kobiety (37%), respondenci w wieku 25–44 lata (40%) oraz mieszkańcy miast (37%).

TABELA 4. Najczęstsze skojarzenia z pojęciem „ekonomia społeczna” a wybrane cechy społeczno-demograficzne (n=1420)

	Z przedsiębiorczością	Z rozwojem lokalnym	Z pomocą społeczną
kobieta	43%	37%	29%
mężczyzna	38%	34%	28%
18–24 lata	45%	33%	35%
25–44 lata	40%	40%	26%
45–59 lat	39%	35%	28%
60 lat i więcej	40%	31%	30%
obszar miejski	40%	37%	29%
obszar wiejski	41%	34%	28%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

MAPA 10. Najczęstsze skojarzenia z pojęciem „ekonomia społeczna” a podregion zamieszkania (n=1420)

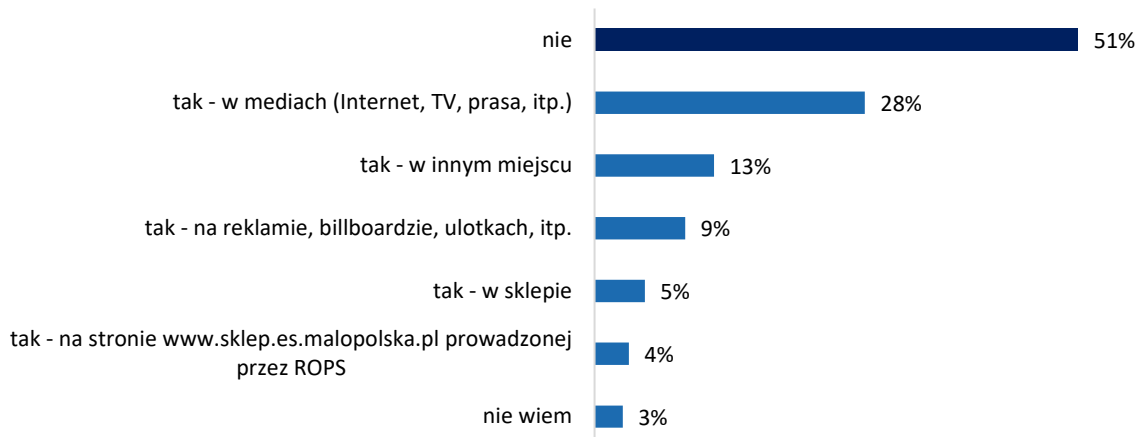
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Styczość z ofertą przedsiębiorstw społecznych

Ponad połowa Małopolan mających styczność z terminem „ekonomia społeczna” nigdy nie spotkała się z ofertą tzw. przedsiębiorstw społecznych. Najwięcej osób trafiło na ofertę w mediach (Internet, TV, prasa itp.) – 28%, a co dziesiąty respondent zadeklarował zetknięcie się z tego typu ofertą na reklamie, billboardzie czy ulotkach.

Tylko **niespełna 4%** danej grupy ankietowanych kojarzy ofertę przedsiębiorstw społecznych ze strony internetowej www.sklep.es.malopolska.pl prowadzonej przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej (ROPS).

WYKRES 15. Czy spotkał/a się Pan/i gdzieś z ofertą przedsiębiorstw społecznych (czyli przedsiębiorstw ekonomii społecznej)? (n=1420)

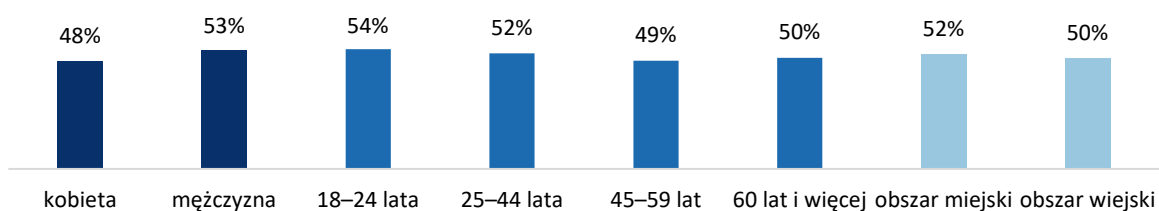
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wśród odpowiedzi „w innym miejscu”, respondenci podawali takie wskazania jak:

- spotkałem/am się w swojej pracy,
- w urzędzie gminy/miasta, MOPSie lub w urzędzie pracy,
- sam pracowałem/am w przedsiębiorstwie społecznym,
- dowiedziałem/am się od znajomych,
- znam osobiście osoby, które pracują w takich przedsiębiorstwach,
- współpracuję lub współpracowałem/am z takim przedsiębiorstwem,
- w kawiarni prowadzonej przez osoby niepełnosprawne lub w innych miejscach świadczących usługi przez tego typu przedsiębiorstwa,
- w zakładach aktywizacji zawodowej czy zakładach pracy chronionej,
- w szkole/na studiach/na kursach.

Częściej brak styczności z ofertą przedsiębiorstw społecznych deklarowali mężczyźni (53%), osoby najmłodsze w wieku 18–24 lata (54%) oraz mieszkańcy miast (52%).

WYKRES 16. Brak styczności z ofertą przedsiębiorstw społecznych a wybrane cechy społeczno-demograficzne (n=1420)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

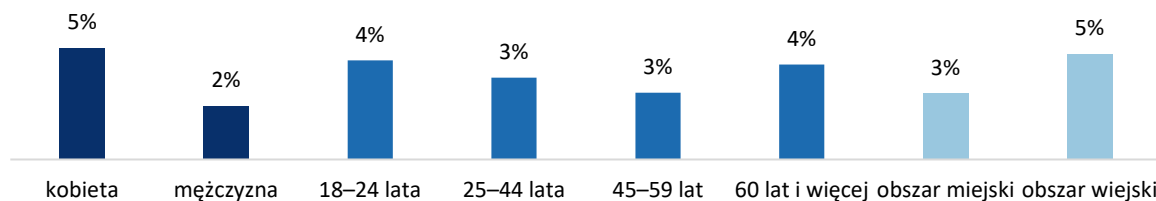
Mieszkańcy podregionu nowotarskiego częściej wskazywali na brak styczności z jakąkolwiek ofertą przedsiębiorstw społecznych (55% vs. 48% w podregionie krakowskim).

Nieco większą styczność z ofertą przedsiębiorstw społecznych na stronie internetowej www.sklep.es.malopolska.pl prowadzonej przez ROPS na tle pozostałych grup respondentów

wykazywały kobiety (5%), mieszkańcy wsi (5%) oraz mieszkańcy podregionu oświęcimskiego i nowotarskiego (oba po 5% vs. 2% w przypadku Krakowa i podregionu tarnowskiego).

WYKRES 17. Styczność z ofertą przedsiębiorstw społecznych na stronie internetowej www.sklep.es.malopolska.pl prowadzonej przez ROPS a wybrane cechy społeczno-demograficzne (n=1420)

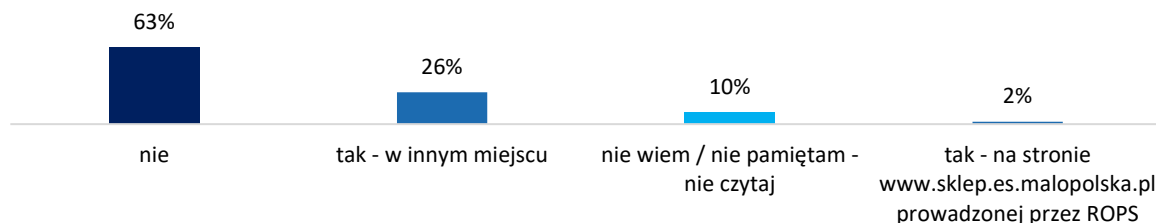

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Korzystanie z oferty przedsiębiorstw społecznych

Jeszcze większa grupa respondentów kojarzących termin „ekonomia społeczna” **nigdy nie dokonywała zakupu produktów/usług dostarczanych przez tzw. przedsiębiorstwa społeczne (63%)**. Aż co dziesiąty nie był pewien bądź nie pamiętał.

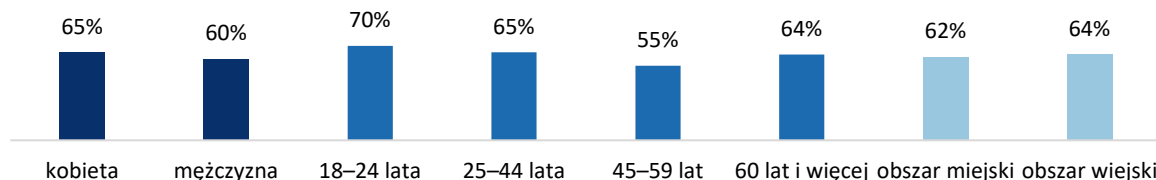
WYKRES 18. Czy dokonywał Pan/i kiedykolwiek zakupu produktów/usług dostarczanych przez przedsiębiorstwa społeczne? (n=1420)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Nieco częściej brak zakupu tego typu produktów/usług deklarowały kobiety (65%), respondenci w wieku 18–24 lata (70%) oraz mieszkańcy wsi (64%).

WYKRES 19. Brak zakupu produktów/usług dostarczanych przez przedsiębiorstwa społeczne a wybrane cechy społeczno-demograficzne (n=1420)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Mieszkańcy podregionu nowotarskiego częściej wskazywali na brak zakupu produktów/usług dostarczanych przez przedsiębiorstwa społeczne (68% vs. 61% w podregionie tarnowskim i nowosądeckim).

Kluczowe wnioski z badania

- Niemal **60% badanych Małopolan spotkało się z pojęciem „ekonomia społeczna”**.
- W porównaniu do średniej, **najrzadziej z tym terminem zetknęli się respondenci z najmłodszej grupy wiekowej (18–24 lata) – 53%, oraz mieszkańcy podregionu nowotarskiego – 55%**.
- Małopolanie deklarujący styczność z pojęciem „ekonomia społeczna” **najczęściej kojarzą ją z przedsiębiorczością (40%) oraz z rozwojem lokalnym (36%)**.
- **Ponad połowa Małopolan mających styczność z terminem „ekonomia społeczna” nigdy nie spotkała się z ofertą przedsiębiorstw społecznych**. Najwięcej respondentów trafiło na ofertę w mediach (Internet, TV, prasa, itp.) – 28%, a co dziesiąty zetknął się z nią na reklamie, billboardzie czy ulotkach.
- **Mieszkańcy podregionu nowotarskiego częściej wskazywali na brak styczności z jakąkolwiek ofertą przedsiębiorstw społecznych (55% vs. 48% w podregionie krakowskim)**.
- Tylko **niespełna 4% ankietowanych kojarzących ekonomię społeczną zetknęło się z ofertą przedsiębiorstw społecznych ze strony internetowej www.sklep.es.malopolska.pl** prowadzonej przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.
- Jeszcze większa grupa respondentów kojarzących termin „ekonomia społeczna” **nigdy nie dokonywała zakupu produktów/usług dostarczanych przez tzw. przedsiębiorstwa społeczne (63%)**. Aż co dziesiąty nie był pewien bądź nie pamiętał.

SPIS MAP

MAPA 1. Jak Pana/i zdaniem reklamy umieszczane w przestrzeni publicznej wpływają na odbiór krajobrazu i jego walory estetyczne – odsetek wskazań negatywnych a podregion zamieszkania (n=2400)	8
MAPA 2. Trzy najczęściej wskazywane czynniki problematyczne w kontekście reklam umieszczanych na terenie gminy a podregion zamieszkania (n=2400)	10
MAPA 3. Rodzaje reklam najchętniej akceptowanych przez Małopolan a podregion zamieszkania (n=2400)	12
MAPA 4. Brak akceptacji dla wielkoformatowych reklam na budynku zajmujących znaczącą część elewacji a podregion zamieszkania (n=2400).....	13
MAPA 5. Trzy najczęściej wskazywane stwierdzenia odnośnie reklam w przestrzeni publicznej a podregion zamieszkania (suma wskazań „zdecydowanie tak” i „raczej tak”) (n=2400)	15
MAPA 6. Odsetek wskazań pozytywnych dla „opłaty za reklamy powinny zasilić gminny budżet przeznaczony na poprawę jakości / estetyki przestrzeni publicznej (np. zieleń, tereny rekreacyjne)” a podregion zamieszkania (n=2400).....	16
MAPA 7. Odsetek wskazań pozytywnych dla „zbyt duża ilość reklam źle wpływa na estetykę mojej gminy” a podregion zamieszkania (n=2400)	17
MAPA 8. Odsetek wskazań pozytywnych dla „moja gmina prowadzi wystarczające działania dotyczące uporządkowania reklam w przestrzeni publicznej” a podregion zamieszkania (n=2400)	19
MAPA 9. Czy spotkał/a się Pan/i kiedykolwiek z pojęciem „ekonomia społeczna” a podregion zamieszkania (n=2400)	21
MAPA 10. Najczęstsze skojarzenia z pojęciem „ekonomia społeczna” a podregion zamieszkania (n=1420)	23

SPIS TABEL

TABELA 1. Trzy najczęściej wskazywane czynniki problematyczne w kontekście reklam umieszczanych na terenie gminy a cechy społeczno-demograficzne (n=2400).....	10
TABELA 2. Rodzaje reklam najchętniej akceptowanych przez Małopolan a cechy społeczno-demograficzne (n=2400)	12
TABELA 3. Trzy najczęściej wskazywane stwierdzenia odnośnie reklam w przestrzeni publicznej a cechy społeczno-demograficzne (suma wskazań „zdecydowanie tak” i „raczej tak”) (n=2400).....	15
TABELA 4. Najczęstsze skojarzenia z pojęciem „ekonomia społeczna” a wybrane cechy społeczno-demograficzne (n=1420)	22

SPIS WYKRESÓW

WYKRES 1. Płeć i wiek respondentów według cech społeczno-demograficznych (n=2400)	5
WYKRES 2. Jak Pana/i zdaniem reklamy umieszczane w przestrzeni publicznej wpływają na odbiór krajobrazu i jego walory estetyczne? (n=2400)	7

WYKRES 3. Jak Pana/i zdaniem reklamy umieszczane w przestrzeni publicznej wpływają na odbiór krajobrazu i jego walory estetyczne – odsetek wskazań negatywnych a cechy społeczno-demograficzne (n=2400)	7
WYKRES 4. Co nie podoba się Panu/i w reklamach umieszczanych na terenie Pana/i gminy? (n=2400)	9
WYKRES 5. Brak zastrzeżeń wobec reklam umieszczanych na terenie gminy a cechy społeczno-demograficzne (n=2400)	11
WYKRES 6. Jak postrzega Pan/i różne rodzaje reklam? (n=2400).....	11
WYKRES 7. Brak akceptacji dla wielkoformatowych reklam na budynku zajmujących znaczącą część elewacji a cechy społeczno-demograficzne (n=2400).....	13
WYKRES 8. Proszę wskazać, na ile zgadza się Pan/i z następującymi opiniami na temat reklam? (n=2400)	14
WYKRES 9. Odsetek wskazań pozytywnych dla „opłaty za reklamy powinny zasilić gminny budżet przeznaczony na poprawę jakości / estetyki przestrzeni publicznej (np. zieleń, tereny rekreacyjne)” a cechy społeczno-demograficzne (n=2400)	16
WYKRES 10. Odsetek wskazań pozytywnych dla „zbyt duża ilość reklam źle wpływa na estetykę mojej gminy” a cechy społeczno-demograficzne (n=2400)	17
WYKRES 11. Odsetek wskazań pozytywnych dla „moja gmina prowadzi wystarczające działania dotyczące uporządkowania reklam w przestrzeni publicznej” a cechy społeczno-demograficzne (n=2400)	18
WYKRES 12. Czy spotkał/a się Pan/i kiedykolwiek z pojęciem „ekonomia społeczna”? (n=2400)	21
WYKRES 13. Czy spotkał/a się Pan/i kiedykolwiek z pojęciem „ekonomia społeczna” a wybrane cechy społeczno-demograficzne? (n=2400)	21
WYKRES 14. Z czym najbardziej kojarzy się Panu/i „ekonomia społeczna”? (n=1420)	22
WYKRES 15. Czy spotkał/a się Pan/i gdzieś z ofertą przedsiębiorstw społecznych (czyli przedsiębiorstw ekonomii społecznej)? (n=1420).....	24
WYKRES 16. Brak styczności z ofertą przedsiębiorstw społecznych a wybrane cechy społeczno-demograficzne (n=1420)	24
WYKRES 17. Styczność z ofertą przedsiębiorstw społecznych na stronie internetowej www.sklep.es.malopolska.pl prowadzonej przez ROPS a wybrane cechy społeczno-demograficzne (n=1420)	25
WYKRES 18. Czy dokonywał Pan/i kiedykolwiek zakupu produktów/usług dostarczanych przez przedsiębiorstwa społeczne? (n=1420)	25
WYKRES 19. Brak zakupu produktów/usług dostarczanych przez przedsiębiorstwa społeczne a wybrane cechy społeczno-demograficzne (n=1420)	25